

Vordingborg Bymidte

Alle tiders mødestad

Collage med underlag af akvarel af rekonstruktion af Vordingborg Slot
Af Flemming Aalund, arkitekt MAA/Tegningen blev udført for Skov- og Naturstyrelsen i 1999.

Foreløbig masterplan for Vordingborg Bymidte og
foreløbig projekt for åbningstrækket
Algade inden for plateauet
– en resilient bymidte til Vordingborg

2025

Forord

Vordingborg Bymidte Alle tiders mødestad

Vordingborg har til alle tider været en mødestad - helt tilbage til middelalderen, hvor kongeborgen definerede byen, beskyttede byen og var byens samlingspunkt og samlingskraft. Den tilbageværende borg, slotsbanke og voldgrav er fortsat hovedbyens største attraktion, stolt markeret af Gåsetårnet og Slotstorvet som elegant velkomst til Danmarks Borgcenter. Ligesom borgen har måttet gennemleve tiders forandringer og har tilpasset sig, skal Vordingborg Bymidte på samme vis udvikles og transformeres til at kunne modstå og tilpasse sig en række strukturelle tendenser som sker nu og vil ske i fremtiden.

Vordingborg Bymidte er udfordret som mange andre mindre og mellemstore byer i Danmark. Ændringer i borgernes adfærds- og forbrugsmønstre bl.a. pga. stigende nethandel, med deraf følgende ringere butiksudbud i bymidten, samt urbanisering til de større byer, er alt sammen medvirkende til at de lokale erhvervsdrivende er udfordrede og bymidten nogle steder fremstår funktionstømt og fragmenteret, livløs og dermed til dels og på forskellige tider af året mindre attraktiv og oplevelsesrig for borgerne og andre besøgende. Vordingborg middelalderby rummer et unikt netværk af passager, stræder og baggårde, som i dag ikke udnyttes fuldt ud. Disse forbindelser har potentiale til at skabe nye, oplevelsesrige byrum, der kan fremhæve byens historiske arv og understøtte ambitionen om, at bymidten skal være et sted, hvor man kan gå på opdagelse.

Masterplanen vil igangsætte realiseringen af en transformation af bymidten med opstart i Algade. Nye fysiske anlæg hvor belægning, byrumsdesign og nye byrum vil geniscenesætte og formidle den historiske kulturarv. En transformation hvor borgen, borgterrænet og voldanlægget udfoldes i samspil med et væv af byrum der udspænder sig og forbinder nye mødesteder i gader, stræder og passager på det historiske byplateau.

Masterplanens åbningstræk - projektet "Algade indenfor byplateauet" - understøtter transformationen fra købstad til mødestad ved at omdanne Algade fra en lineær handelsgade til et netværk af levende byrum. Gennem aktivering af passager, stræder og baggårde skabes nye mødesteder, der inviterer til ophold, bevægelse og fællesskab. Projektet styrker byens sociale infrastruktur og skaber rammer, hvor mennesker naturligt kan mødes – både lokalt og på tværs af besøgende og kulturturister.

Nærværnde dokument er en foreløbig udgave af Masterplanen, som anslår masterplanens fokus, hovedidéer og tiltag. I løbet af 1.halvår 2026, vil planen videreudvikles og detaljeres i en inddragende proces med bl.a byens unge, byforum og politikere.

God læselyst

Indholdsfortegnelse

4	OPSUMMERING
4	Masterplanens fokusområder
5	Udpeging af åbningstræk
6	INTRODUKTION
8	Afsæt og hovedidé
10	Helhedsgreb og fokusområder
12	FOKUSOMRÅDE 1 - BYPLATEAUET
20	FOKUSOMRÅDE 2 - ALGADE
30	FOKUSOMRÅDE 3 - KOBLINGER TIL DEN ØVRIGE BY
34	ÅBNINGSTRÆKKETS ØKONOMI
36	Anlægsøkonomisk vurdering

Masterplanens fokusområder

Alle tiders mødestad er vores oplæg til samlet helhedsgreb for Vordingborg Bymidte, der understøtter byens kulturarv og konkretiserer ambitionerne om en levende by. Med afsæt i middelalderens byplateau, købstadens gaderum og den øvrige by vil vi udfolde en masterplan der tydeliggør byens historier, men også introducerer nye lag som kunst, installationer og formidling der skal understøtte nye bevægelser og oplevelser i bymidten. Masterplanen har 3 fysiske fokusområder. Fokusområderne afspejler 3 markante bystrukturelle lag - som samtidig afspejler byens historie:

1. Byplateauet - middelalderens historiske byplateau som bykerne
2. Algade - købstadens rygrad Algade som gade- og byrum
3. Koblinger til den 'nyere' by (fra industrialisering og frem)

De 3 fokusområder udfolder følgende indsatser:

4. Dyrk byplateauet og tydeliggør den historiske bykerne indenfor rundgangen
5. Forvandl Algade fra 1000 meter gade til 1000 spændende byrum
6. Styrk sammenhængskraften med den øvrige by

Udpegning af åbningstræk

Det er ambitionen, at realiseringen af masterplanen for Vordingborg Bymidte - *Alle tiders mødestad* påbegyndes med projektet *Algade indenfor byplateauet* som et åbningstræk. Vi ønsker med åbningstrækket *Algade indenfor byplateauet* – en resilient bymidte til Vordingborg at igangsætte en markant fysisk, æstetisk og strukturel omstilling af bymidtens miljø. En transformation af bymidten, hvor byens historiske kulturarv bliver dens koncentrerede styrke og hvor en resilient bymidte fleksibelt imødekommer og tilpasser sig løbende samfundsmæssige forandringer.

Algade indenfor byplateauet udfoldes i høj grad i Fokusområde 2, men projektet løfter i høj grad også ambitionerne med at styrke oplevelsen af byplateauet og med at skabe bedre sammenhænge i byen og dermed vil åbningstrækket kickstarte realisering indenfor alle 3 fokusområder.

Plandigram: udpegning af åbningstræk - den del af Algade der ligger indenfor byplateauet.

Introduktion

Afsæt og hovedidé

Kulturarven og landskabet er ét

Vordingborg by ligger i et landskab, som opfyldes af tre moræner med mellemliggende lavninger. Den ældste bydel med Algade og borgen ligger på morænen, der skråner mod syd ned til lavningen, hvor stenalderhavet engang gik ind. Borgen og byen er bygget på denne bakke og sporene af de historiske anlæg er fuldstændig sammenvævet landskabets terræn. Borgen er bygget netop her på grund af landskabets formationer, og man kan anskue landskabet som en forudsætning for at Valdemarerne kunne bygge både slot og by netop her. Bymidten er placeret på et naturligt hævet plateau med byvolden og Karolinegangen som en rundgang der følger morænebakkens kant.

Vordingborgs kulturarv består således på samme tid af landskabets træk og bygningen i dette landskab. Sammenhængen kan i dag spores i bykernen hvor de eksisterende lange, smalle grunde er resultatet af Valdemar Atterdags byomlægninger og vidner om en bystruktur der udnyttede hele plateauet på toppen af bakken.

Sporene af kulturarven er der, men de er svære at få øje på, da byen i dag i høj grad opleves med Algade som langstrakt rygrad. Man oplever groft sagt bymidten som et langstrakt forløb - og får ikke formennelsen af det oprindelige plateau.

Vi tror på, at udviklingen *fra købstad til mødestad* skal understøttes af fysisk forandring, der flytter fokus fra købstad-logikken hvor Algade opleves som en lige streng man

bevæger sig frem og tilbage ad, til en fremsynet *mødestads*-oplevelse, hvor et væv af byrum udspænder sig på hele bykernens plateau.

Med afsæt i forståelsen af, at byen oprindeligt lå på morænebakkens plateau, forestiller vi os at *mødestaden* således både funderes i historien ved at 'skabe by' indenfor voldene samt rækker ind i fremtiden ved radikalt at forandre den måde hvorpå man bevæger sig i Vordingborg Bymidte; rundt i byen, ad gader, ind ad stræder, om i gårde, til nye pladser, parker, ud til kanten og rundt igen. Fremtidens bymidte er *Alle tiders mødestad*, hvor middelalderens byplateau, købstadens gade og den øvrige by omkring tilsammen skaber en levende by at gå op opdagelse i.

”Gåsetårnet har stået dér strunk og rundt siden 1300-tallet og er Nordens bedst bevarede middelaldertårn. Da borgen udgjorde Vordingborg Slot og var kong Valdemar Atterdags hjem, var der hele ni tårne af samme størrelse. Hér på slottet voksede Dronning Margrethe 1. op, indtil hun blev giftet væk som tiårig i 1363 til kong Håkon af Sverige. Her på slottet blev én af danmarkshistoriens vigtigste fredsaftaler underskrevet og Jyske Lov nedfældet. Herfra regerede først Valdemar den Store, der grundlagde slottet i 1100-tallet, siden Valdemar Sejr og mest betydningsfuldt Valdemar Atterdag, der fik bygget borgen med de ni tårne i midten af 1300-tallet.

Når man står oppe på ruiterrænet og skuer ud over Storstrømmen, oplever man at være lidt hævet over al jordelivet – mægtig, fri og stærk. Det har været en perfekt lokation for magten.

”Jeg lever i et maleri. Sådan oplever jeg det ofte, efter jeg er flyttet fra Vesterbro til Vordingborg. Jeg oplever det særligt, når jeg går tur på Borgterrænet, spadserer langs vandet ud mod én af godserne, der omkranser byen, eller når jeg løber en tur langs Oringepynten, hvor det psykiatriske hospital Oringe er placeret. Hospitalet er tegnet af Bindsbøl i 1852 og huser stadig et stort antal patienter. På Oringepynten er skoven oprindelig og gammel, og der er nærmest 360 graders udsigt til vandet. En våd, grå dag, bliver her i landskabet et nærmest turnersk syn: Disen indhyller hele scenen, vandet, himlen, skibene og broerne, i en nærmest magisk tåge. Landskabet ændrer sig hver eneste dag og forbliver alligevel det samme.

”Den guldgrube af skøn natur og dansk historie, som Vordingborg byder på, er desværre gået lidt i glemslen siden, selv om det hele ligger lige for næsen af os. Da jeg voksede op på Sydsjælland, blev byen kaldt »Vordinghul«. Kedelige kommunale løsninger i byrummet har sat et større præg på indtrykket af byen, end fordums storhed og den skønne natur kan hamle op med.

”Efter Valdemars tid sygnede borgen langsomt hen. Vordingborg var dengang ikke så meget handelsby og fik først senere købstadsrettigheder. Derfor mistede byen betydning. En gammel beskrivelse af byen oplyser, at man i det mindste har tegl på husene på den del, der vender ud mod gaden. H.C. Andersen skrev, at hovedgaden var så ujævn og hullet, at hvis man kørte ind i byen med et læs fløde, kom man ud med et læs smør.

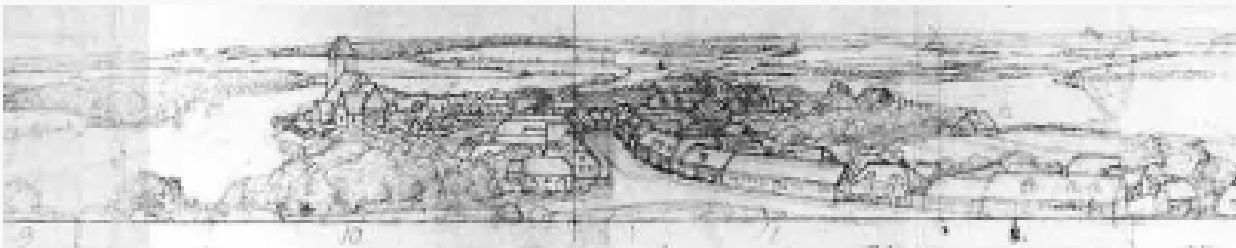
Prospekt af Vordingborg (1760 – 1828) viser tydeligt byen beliggende på morænebakken med havet på den fjerne side og et lavt engdrag på nordsiden.

Nutidigt terrænkort viser den historiske bykernes udstrækning meget klart; rundgangen Karolinegangen omgrænser den historiske bykerne 'på plateauet'.

J.P. Møllers maleri (1848) afbilder på dramatisk vis borgruinen højt hævet i terrænet.

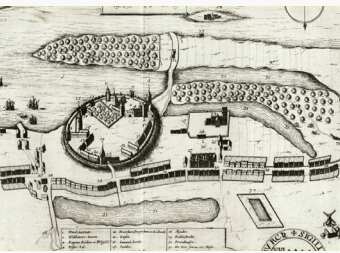
C. W. Eckersbergs tegning(1823) viser udsigt fra Gåsetårnet mod nordvest og man fornemmer den højt beliggende by, med den (nuværende) Algade som hovedgade hvorfra byens grunde skyder ud mod syd (venstre) og nord (højre) på hele plateauet. Kirken ligger på en fremskudt placering og markerer sig synligt i landskabet.

Historisk kort(1780) viser bystrukturen strække sig ad morænebakken, skrænten tegnet op ad trærækker rundt terrænets kant

På flyfoto fra 1950'erne ses de lange smalle grunde der oprindeligt strakte sig helt frem til byvoldens / morænebakkens kant.

På Resens prospekt(1677) ses vand på begge sider af borgen og byen, og man forstår at bygningen er sket på det hævede tørre plateau herimellem.

Højdekort der tydeligt illustrerer hvorledes borgterræn og byplateauets afgrænsning karakteriseres af terræn- og landskabelige forhold.

Vordingborgs historiske struktur(år 1800) tegnet ovenpå et kort over byen idag. Byplateauet, Algade og borgterræn er væsentlige historiske strukturer som også kan aflæses i byens struktur i dag.

Helhedsgreb og fokusområder

Alle tiders mødestad
Med afsæt i en grundig analyse af Vordingborgs udviklingshistorie har fokus været at forstå byens struktur og udvikling gennem tiden. En stærk forståelse af byens landskab og topografi, de fysiske spor og kulturhistoriske lag, der præger byen, danner en solid og autentisk grundtone for masterplanen.

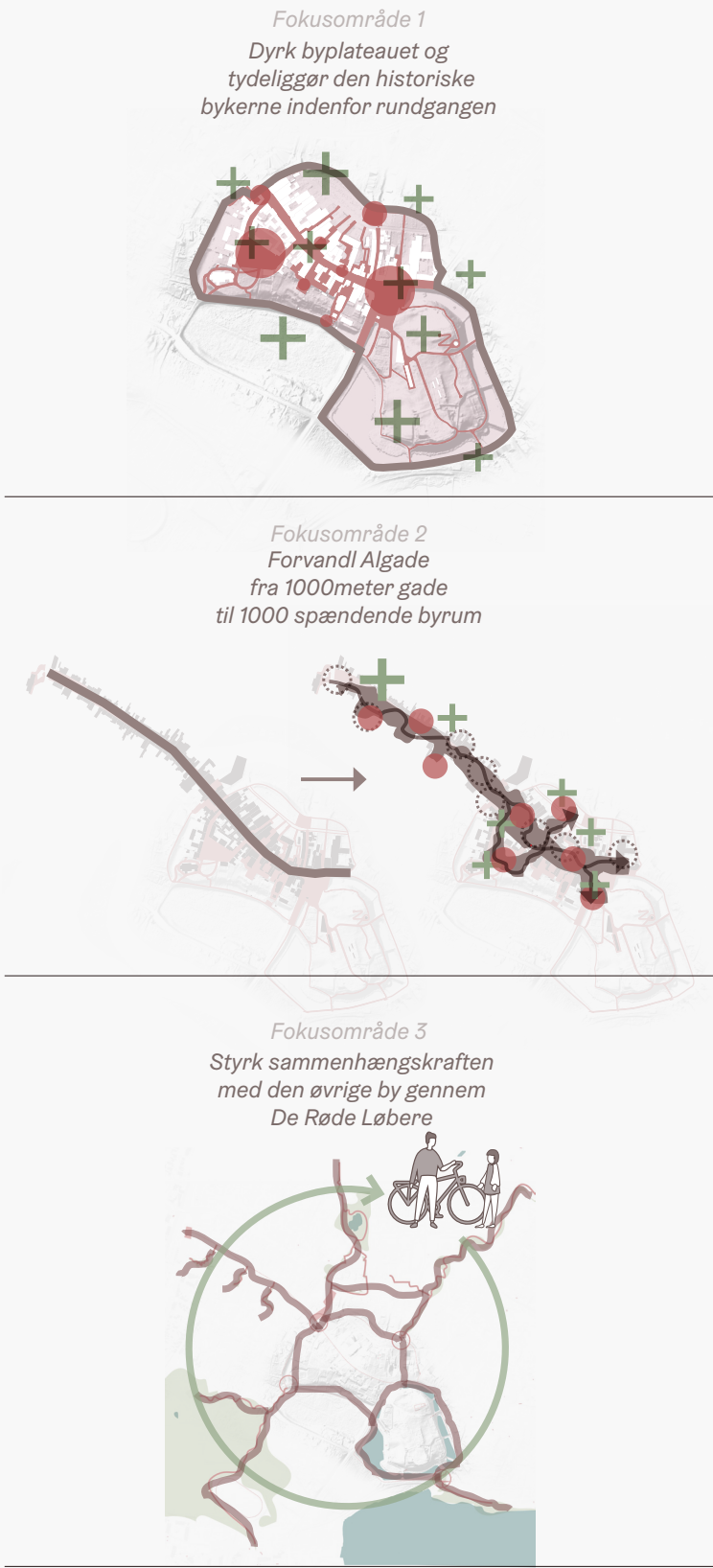
Igangværende og planlagte projekter samt strategier for byens udvikling har sammen med en række fysiske besigtigelser, kortlagt

både områdets udfordringer og potentialer.

Bymidstens udvikling, handels- og byliv, trafikforhold og attraktivitet er væsentlige temaer i masterplanen og for at skabe mødestaden Vordingborg.

Masterplanens hovedgreb *Alle tiders mødestad* knytter sig 3 fysiske fokusområder. Fokusområderne afspejler 3 markante bystrukturelle lag som samtidig afspejler byens historie:

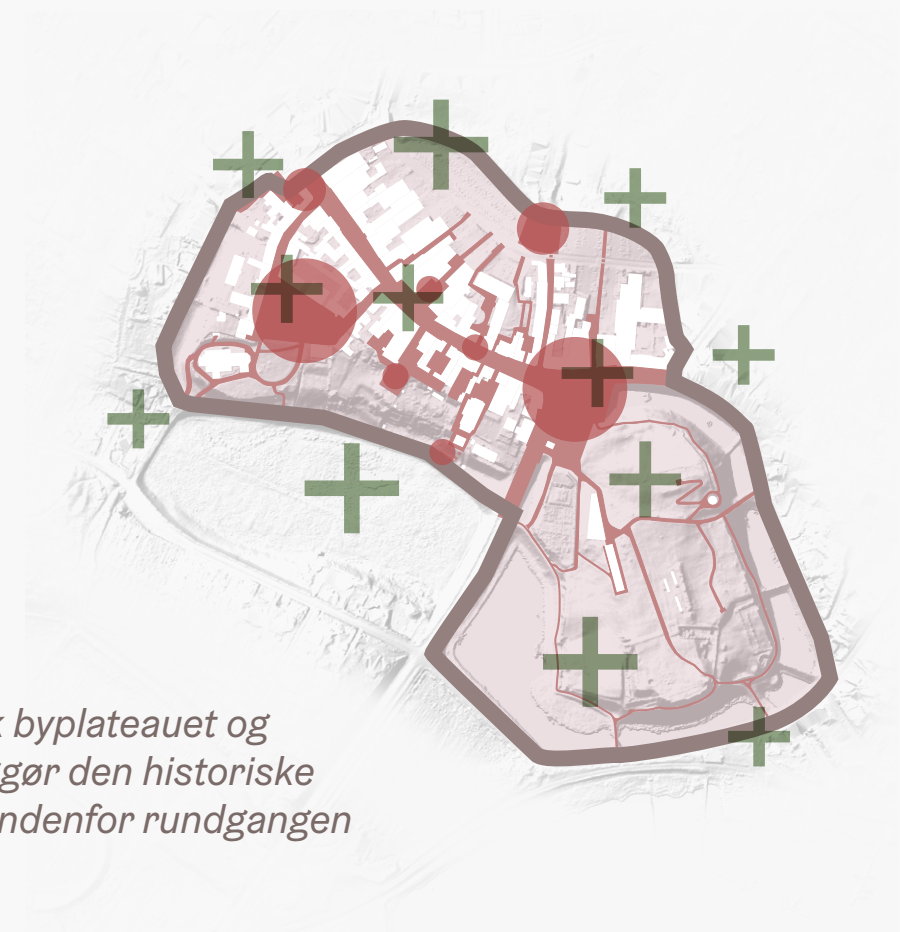
- 1) Byplateauet - middelalderens historiske byplateau som bykerne
 - 2) Algade - købstadens rygrad Algade som gade- og byrum
 - 3) Koblinger til den 'nyere' by (fra industrialisering og frem)
- Under hvert fokusområde udfoldes en række indsatser og principper der skal sikre, at de anlæg der investeres i over de kommende år realiserer visionerne for mødestaden.

Helhedsgreb: 3 fokusområder sætter rammen for det overordnede helhedsgreb - Alle tiders mødestad.

Fokusområde 1

Byplateauet

*Dyrk byplateauet og
tydeliggør den historiske
bykerne indenfor rundgangen*

Byplateauet

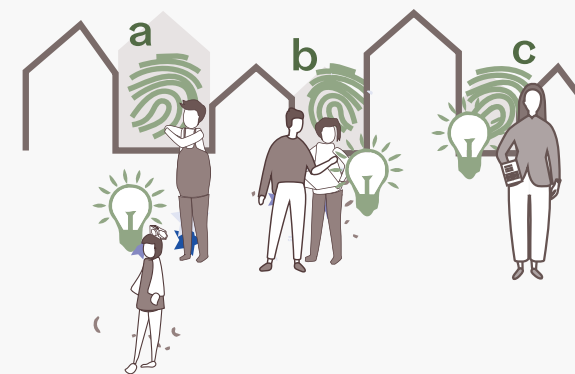
At dyrke byplateauet og tydeliggøre den historiske bykerne inden for rundgangen beskriver ambitionen om at skabe en bymidte, der er mere end blot Algade – en by, hvor hele byplateauet aktiveres og bliver en integreret del af et levende byliv. Transformationen skal udfolde borgterrænen og byplateau i samspil, med et netværk af byrum, der forbinder nye mødesteder i gader, stræder og passager på det historiske byplateau. Dermed styrkes både sammenhængen og oplevelsen af en af Danmarks vigtigste middelalderbyer – med respekt for dens værdighed og kulturarv. Følgende indsatser vurderes som afgørende for at løfte denne ambition:

Udvikl byrum på hele byplateauet
Mødesteder i gader, stræder, passager, byrum udvikles på hele byplateauet. En variation af rum som tilbyder forskellige udfoldelsesmuligheder og som fungerer med både mange og få besøgende, sommer og vinter, og skaber en robust ramme for byliv. Vi vil arbejde med en mangfoldighed af rum som kan adressere at byens liv er omskifteligt og skal møde forskellige behov på forskellige tider.

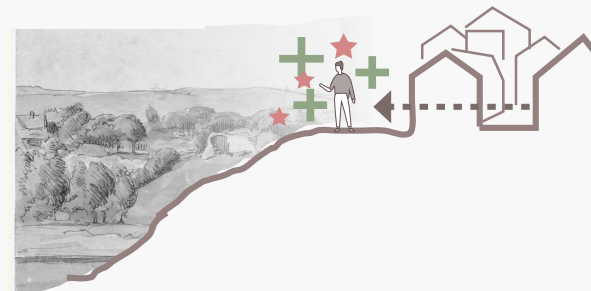
Isenesæt vold og rundgang

Udnyt det historiske potentiale i en samlet kulturarvsformidling, der binder borgterrænen og byplateau sammen til ét oplevelseslag. Et sammenhængende tilgængeligt stiforløb vil fuldende oplevelsen af byens særlige landskab og bynære naturværdier. Wayfinding gennem kunst, historier og oplevelser i samme designtone som formidlingen på borgterrænet skaber sammenhæng.

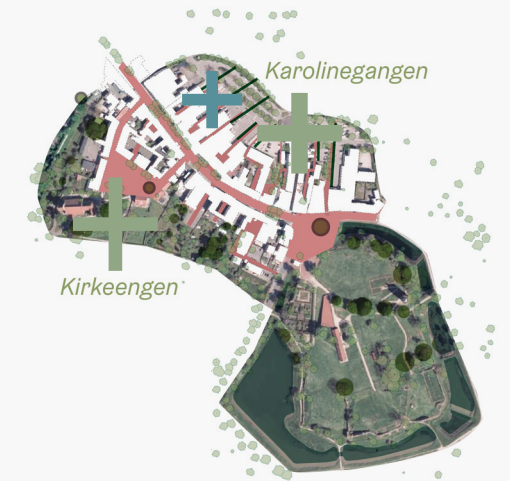
Skab variation og inviter ind til nye oplevelser

Udvikl byens rum i samarbejde med de lokale aktører. Private grundejere og erhvervsdrivende er nøgleaktører i skabelsen af et oplevelsesrigt netværk af byrum. Nye byrum kan danne grobund for innovative forretningsmodeller med aktiviteter, arrangementer og funktioner, der tiltrækker mennesker på forskellige tidspunkter af dagen og ugen. En gård rummer ét potentiale, en passage et andet – og tilsammen skaber de en levende og varieret by.

... og træk bylivet helt ud til kanten

Kanten er vigtig at tilgængeliggøre for at byplateauet kan mærkes og landskabets vingesus fornemmes. Flere steder på den sydlige kant, er stort potentiale til gennembrud og transformation af bygningerne, så den sydlige kant aktiveres og visuelle forbindelser til den omkringliggende natur, havnen vandet kan opleves. Fx. kunne den offentlige grund hvor 'Stars' ligger udgøre et fantastisk sydvendt plateau-kants-byrum.

Styrk de grønne kvaliteter på byplateauet

Fremhæv og supplér den grønne kulturarv gennem træplantninger langs voldanlægget. Styrk de grønne rum langs kanten af byplateauet – både mod nord og syd – for at øge sundheden og biodiversiteten i bykernen. Omkring rundgangen, særligt mod nord, hvor der ser ud til at være et større bluespot, bør der gennemføres klimatilpasningstiltag, der kan håndtere øgede nedbørsmængder.

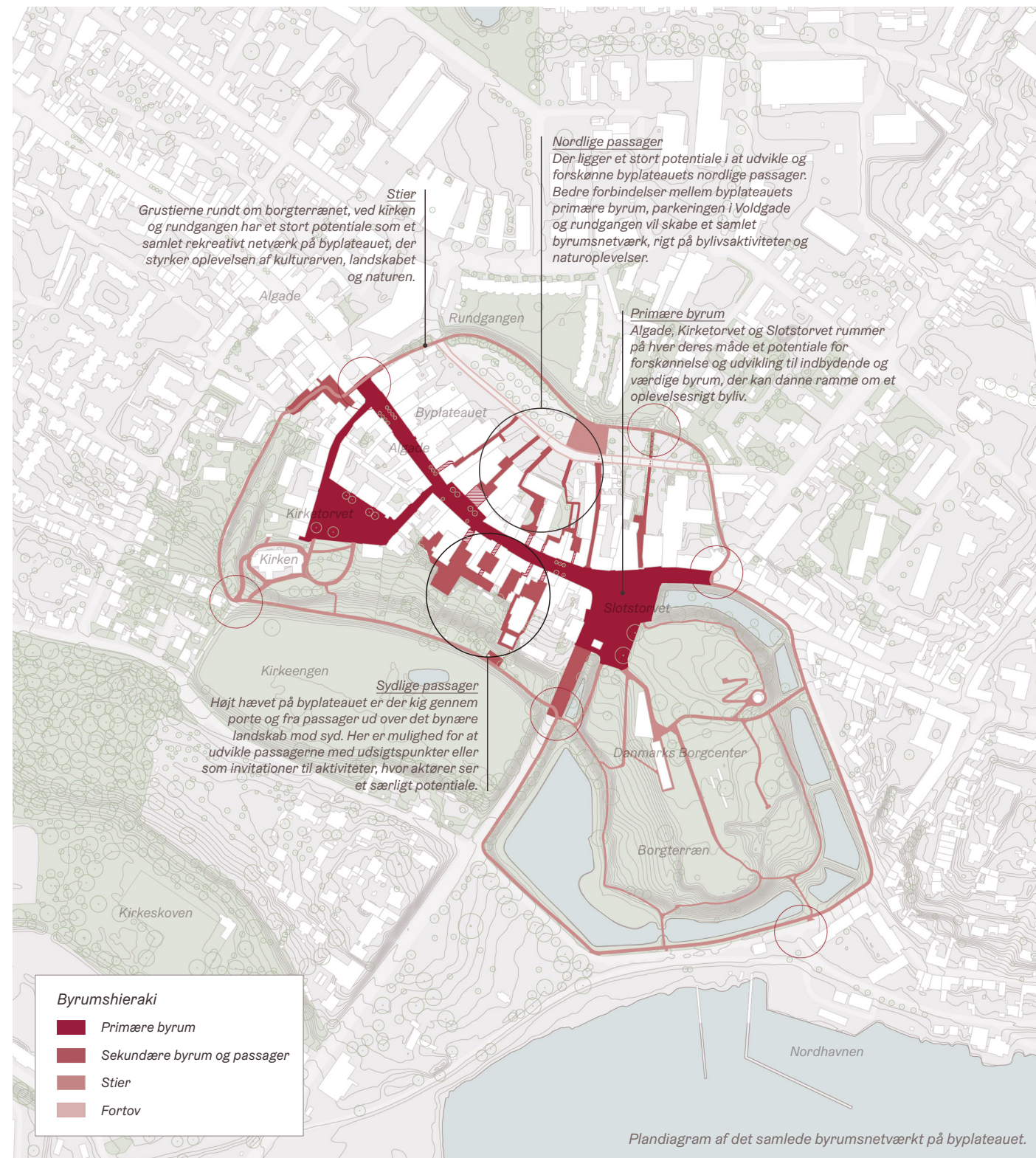

Lad byfortætning fuldende bystrukturen

Der er et potentiale for at styrke Voldgades forsidekarakter gennem beplantning eller gennem tilbygning og nybyggeri af udvalgte bebyggelser. Butikkerne har allerede indgange og skiltning mod Voldgade, og mange kunder parkerer her. Fortætning og parkering kan forenes, så Voldgade opleves som endnu smukkere og mere inviterende, samtidig med at der skabes bymidteboliger samt eventuelt nye erhvervs- og kulturlokaler.

Udvikling af byrum på hele byplateauet

Mødesteder i gader, stræder, passager og byrum udvikles på hele byplateauet. En variation af rum tilbyder forskellige udfoldelsesmuligheder og fungerer både med mange og få besøgende, sommer og vinter, og skaber en robust ramme for byliv. Der arbejdes med en mangfoldighed af rum, som kan imødekomme, at byens liv er omskifteligt og skal kunne opfylde forskellige behov på forskellige tidspunkter.

Grønnere gaderum
Begrønning af byens rum er vigtig for at skabe bæredygtige opholdssteder, hvor der tilbydes grønt for øjet og skygge til ophold. Bynatur kan styrke den grønne kulturarv, og træer og beplantning kan løfte biodiversiteten i byen, samtidig med at en øget grøn karakter bidrager til rekreative opholdssteder. Det er vigtigt at sikre, at Vordingborg også om 100 år rummer store, karaktergivende træer.

Koncentration af funktioner
Kunne et nyt bibliotek ligge centralt i Algade og bidrage til koncentration af kulturfunktioner (nær det nye Borgerhus), og kunne der arbejdes med et kultur-kontor i bykernen så formidlingen om Danmarks Borgeby favner både borgterrener og byplataeu og synliggøres i Algade?

*Wow-effekt lokker ind
Der er et stort potentiale i at
lade passager og baggårde
invitere ind til nye oplevelser.
I både ind- og udland findes
eksempler på kunstværker i
byens rum, udviklet i dialog
med lokale grundejere,
som aktiverer passagerne.
Vordingborgs passager og
baggårde kan tilsvarende
skabe et nyt oplevelseslag
i bymidten med kunst, natur
og historiefortælling som
omdrejningspunkt.*

Wayfinding
binder hele byens
kulturfortællinger
sammen

Blandingsfelter
af genanvendte
granitsten og
nye granitsten.

Studio Thinking Hand: Archetype
2022. Kunst i Nørrebro
Aabenraa. Foto: Peter Bjerk

Studio Thinking Hand: Archetype
2022. Kunst i Nørreport,
Aabenraa. Foto: Peter Bjerke

Oskar Koliander: Strømme
2022. Kunst i Nørreport
Aabenraa. Foto: Peter Bjerke

Oskar Koliander: Strømmen
2022. Kunst i Nørreport,
Aabenraa. Foto: Peter Bjerke

Astrid Krogh: Flora 2017.
Lysinstallation, Nicolai, Kolding.
Foto: Ole Hein Pedersen

Fontaine+Fortin+Labelle: *Petite Vie*, 2015. Kunstinstitution, Quebec. Foto: Luca Fortin

*Belægning skal understøtte at gade er byrum
Algades indretning bør understøtte oplevelsen
af ét samlet byrum frem for en langstrakt
gade. Belægninger og materialepaletta skal
afspejle kulturhistorien og give bykernen en
robust og langtidsholdbar løsning. Granitsten
med varierede overflader og formater skal
supplere den varme teglclinke, som er byens
signaturlægning. Der skal desuden arbejdes
med genanvendelse af både bundopbygning
(hvor det er muligt) og belægninger,
der harmonerer med den foreslåede
materialepalette og den historiske kontekst.*

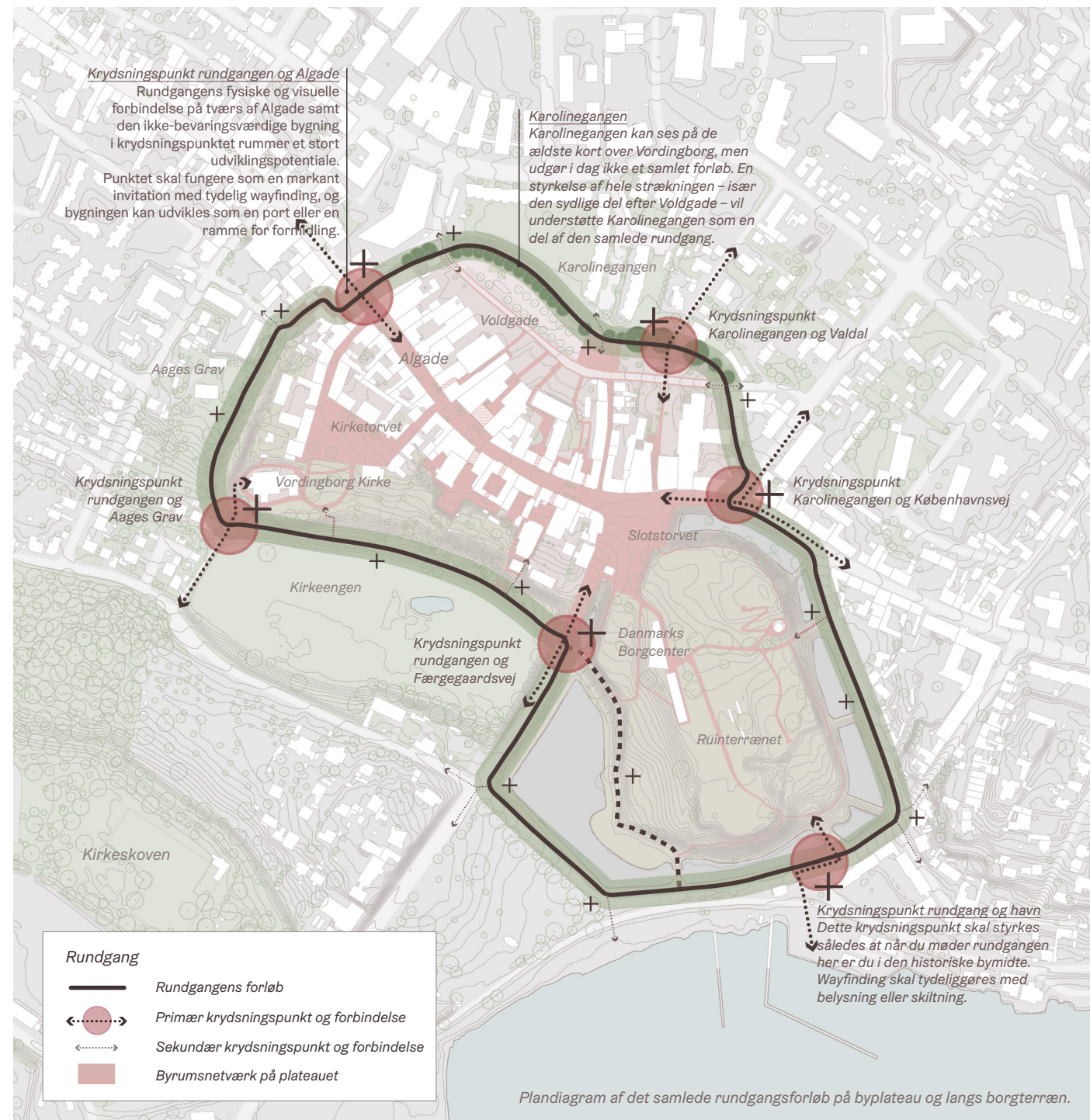
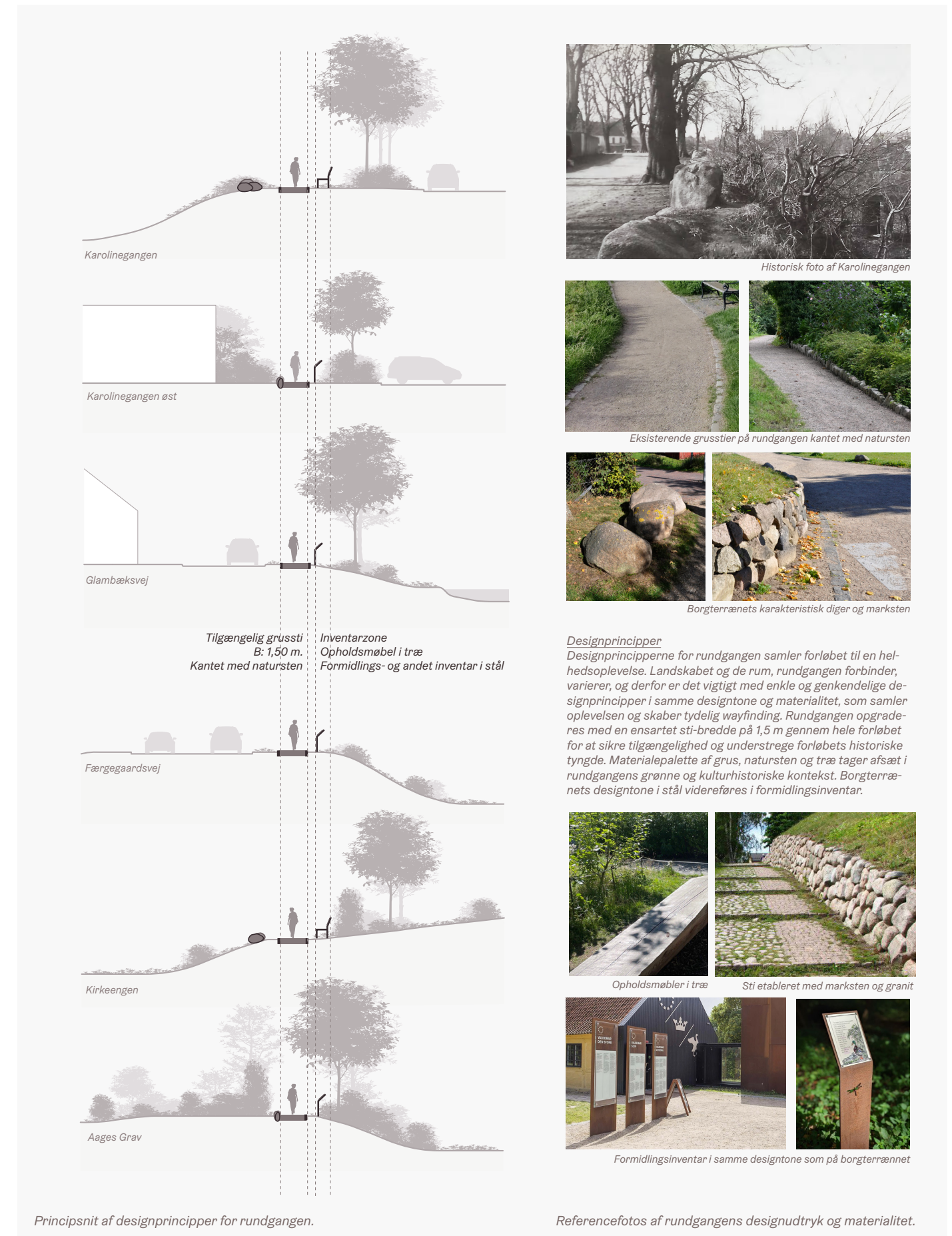
Wayfinding - både tydelig og subtil
Vi overvejer, om formidlings-
tiltagene på ruinterrenet (med
markeringer af historiske anlæg)
kan fortsættes, så Karolinegangen
synliggøres i overgangen ved
Algade, Voldgade osv. Skiltning
bør begrænses så byens rum ikke
'plastres til', men historiefortælling
1:1 er vigtig, så små markører
og infoskilte bør nænsomt
indarbejdes i et balanceret
design med en historisk funderet
materialeholdning, der spiller
sammen med ruinterrenets
formidlingselementer.

Idécollage af indsatser og principper for udviklingen af byrum på byplateauet.

Rundgangen

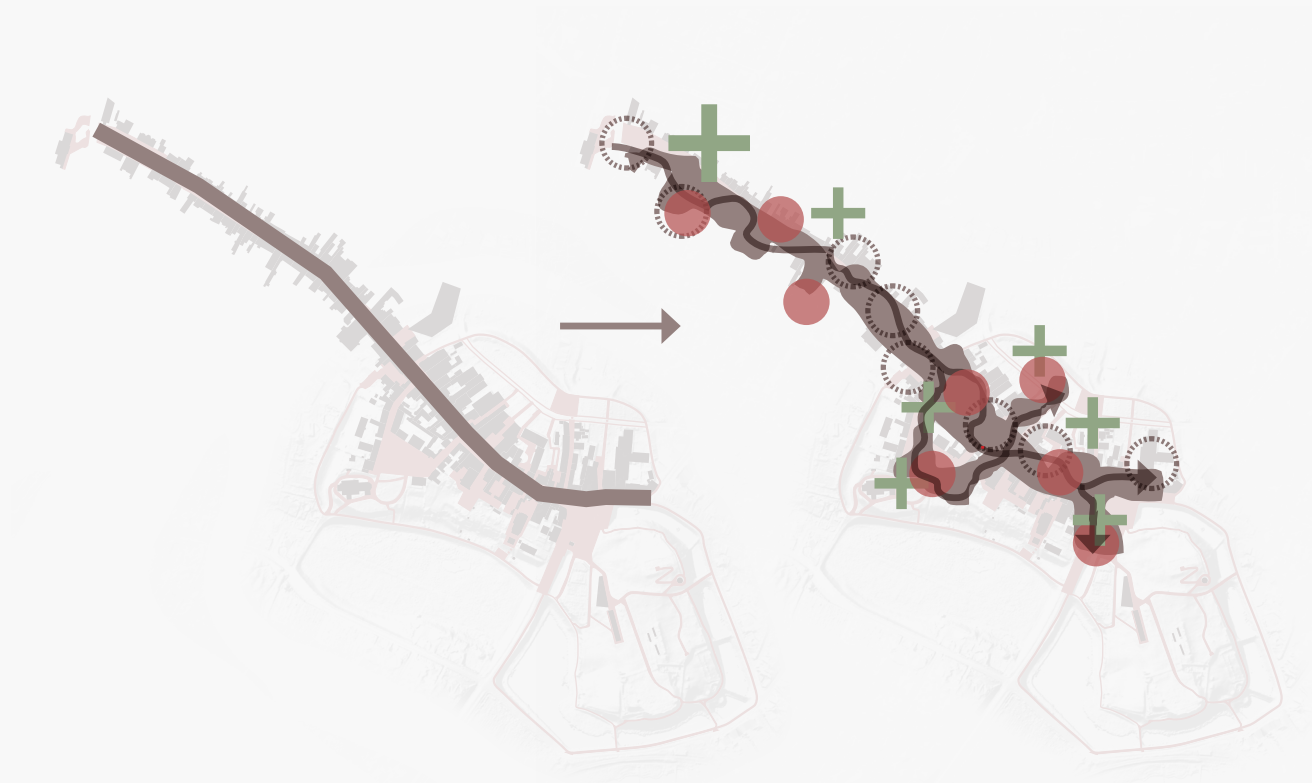
Udnyt det historiske potentiale i en samlet kulturarvsformidling, der binder borgterræn og byplateauet sammen til ét oplevelseslag. Et sammenhængende tilgængeligt stiforløb vil fuldende oplevelsen af byens særlige landskab og bynære naturværdier. Wayfinding gennem kunst, historier og oplevelser i samme designtone som formidlingen på borgterrænet skaber sammenhæng Danmarks Borgby.

Rundgangens enkle og genkendelige designprincipper samler forløbet til en helhedsoplevelse og skaber tydelig wayfinding. Stien opgraderes til 1,5 m bredde for tilgængelighed og historisk tyngde. Materialepaletten af grus, natursten og træ tager afsæt i den grønne og kulturhistoriske kontekst, mens borgterrænets stål-designtone videreføres i formidlingsinventaret.

Fokusområde 2

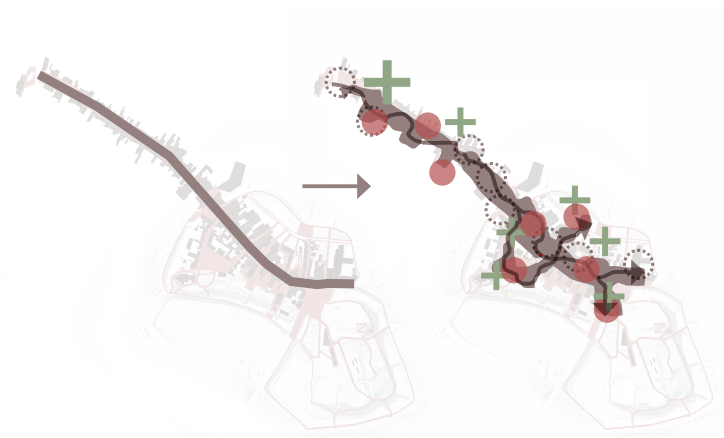
Algade

Forvandl Algade
fra 1000 meter gade
til 1000 spændende byrum

Algade

Med respekt for stedets kulturarv og med udgangspunkt i en bæredygtig materialeholdning transformeres Algade til et forløb af oplevelsesrige og grønne byrum. Byens kulturhistorie skal understøttes af værdige og langtidsholdbare materialer, der samler Vordingborgs Bymidte og styrker den som destination. Forskønnelsen skaber attraktive og indbydende byrum, der er tilgængelige og brugbare for alle – uanset alder, funktionsevne eller fysisk formåen (universelt design). Der arbejdes aktivt med genanvendelse af eksisterende granitmaterialer, samtidig med at naturbase-rede løsninger som regnbæde, permeable belægninger og begrønning integreres. Projektet bidrager til en mere resilient og klimarobust bymidte, hvor bæredygtighed, social sammenhængskraft og stedsspecifik identitet går hånd i hånd. Algade bliver et mødested, hvor mennesker, natur og historie mødes – og hvor den fysiske omstilling understøtter Vordingborgs udvikling fra købstad til mødestad.

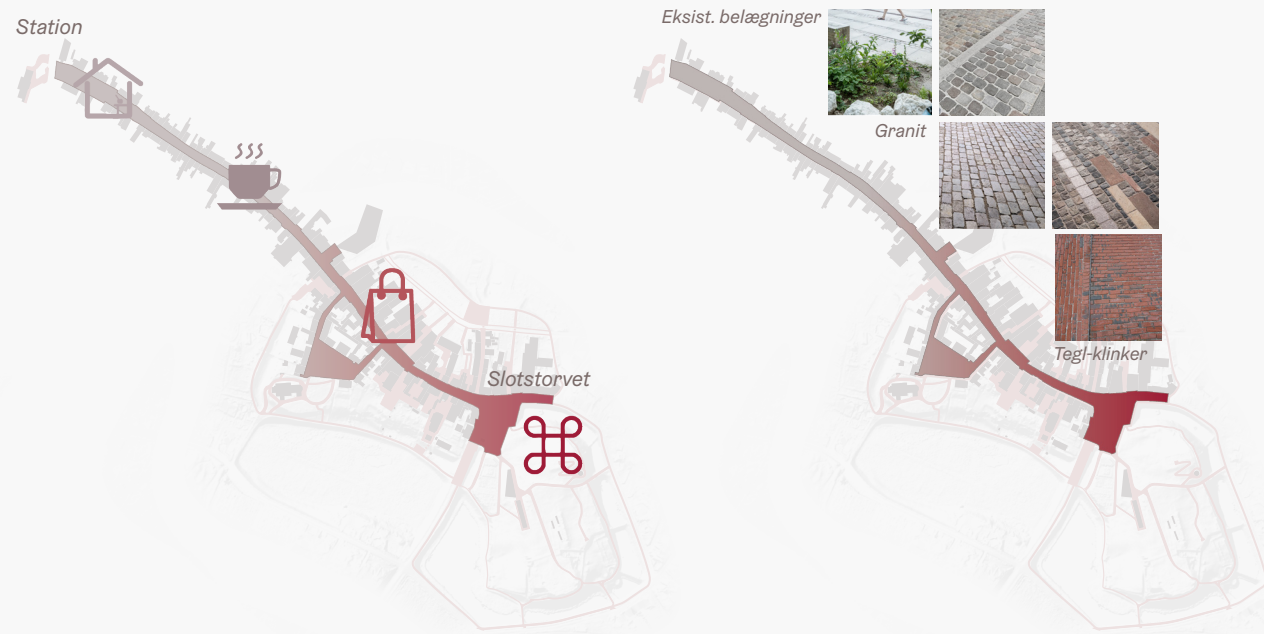

Fra linje til rum

Algade er sammensat af det historiske Storgade og Adelgade, og rummer i dag varierende bredder og forskellige rumlige situationer. Oplevelsen er dog en lang linær 'streng' man bevæger sig frem og tilbage ad. Gaden bør i stedet opleves som et levende byrumsforløb, en perlerække af rum, der vender gaderummet 180 grader og binder sammen på tværs fra facade til facade.

Vordingborg Jernstøberi, Algade 93, 1890 - 1896, arkiv.dk

Algade - en gradueret ramme om bylivet

Algade har stor variation fra vest til øst. Mod vest byder stationen velkommen med et grønt ankomststrøg, hvor boliger blandes med lokale serveringssteder og iværksætteri, hvilket skaber et livligt og mangfoldigt byliv. Centralt præges Algade af vigtige offentlige institutioner, mens handel og restauranter dominerer mod syd. Slotstorvet er et vigtigt hængsel til resten af byen og skal derfor være tilbyde oplevelser hele året rundt. Den fremtidige forskønnelse af Algade skal understøtte gadeforløbets mangfoldighed og fungere som en robust ramme for bylivets fortsatte udvikling.

En værdig materialepalette

Algade bør i hele sin udstrækning have en sammenhængende materialepalette fra Station til Slotstorvet, men paletten må gerne differentieres så der opleves en variation fra nord til syd der støtter op om overgangen fra grøn ankomststrøg til historisk bykerne.

Oplevelsesrige og sanselige grønne byrum

I Algade etableres grønne tiltag og klimatilpassede byrum der inviterer til ophold, bevægelse og opdagelse. Det grønne integreres både som æstetisk og funktionel kvalitet og bidrager samtidig til biodiversitet, klimasikring og rekreative værdier. Mellem den grønne port ved stationen og borgterrænets grønne kulturarv udspændes grønne byrumstiltag i respekt for gadens historie, funktionalitet og æstetik.

Den gode balance mellem trafik og byliv

Algades bredde varierer fra 12 til 18 meter, hvilket giver mulighed for fleksible og varierede tværsnit. Nogle stræk prioriterer kørsel, parkering og adgang, mens andre åbnes for ophold og grønne elementer. Der skabes forskellige rumlige situationer, der understøtter balancen mellem trafik og byliv afhængigt af byrummets funktion og identitet. Fokus er på omstillingsparate byrum, der nemt kan skifte funktion og anvendelse, samtidig med at ressourcer udnyttes effektivt.

Værdig materialepalette

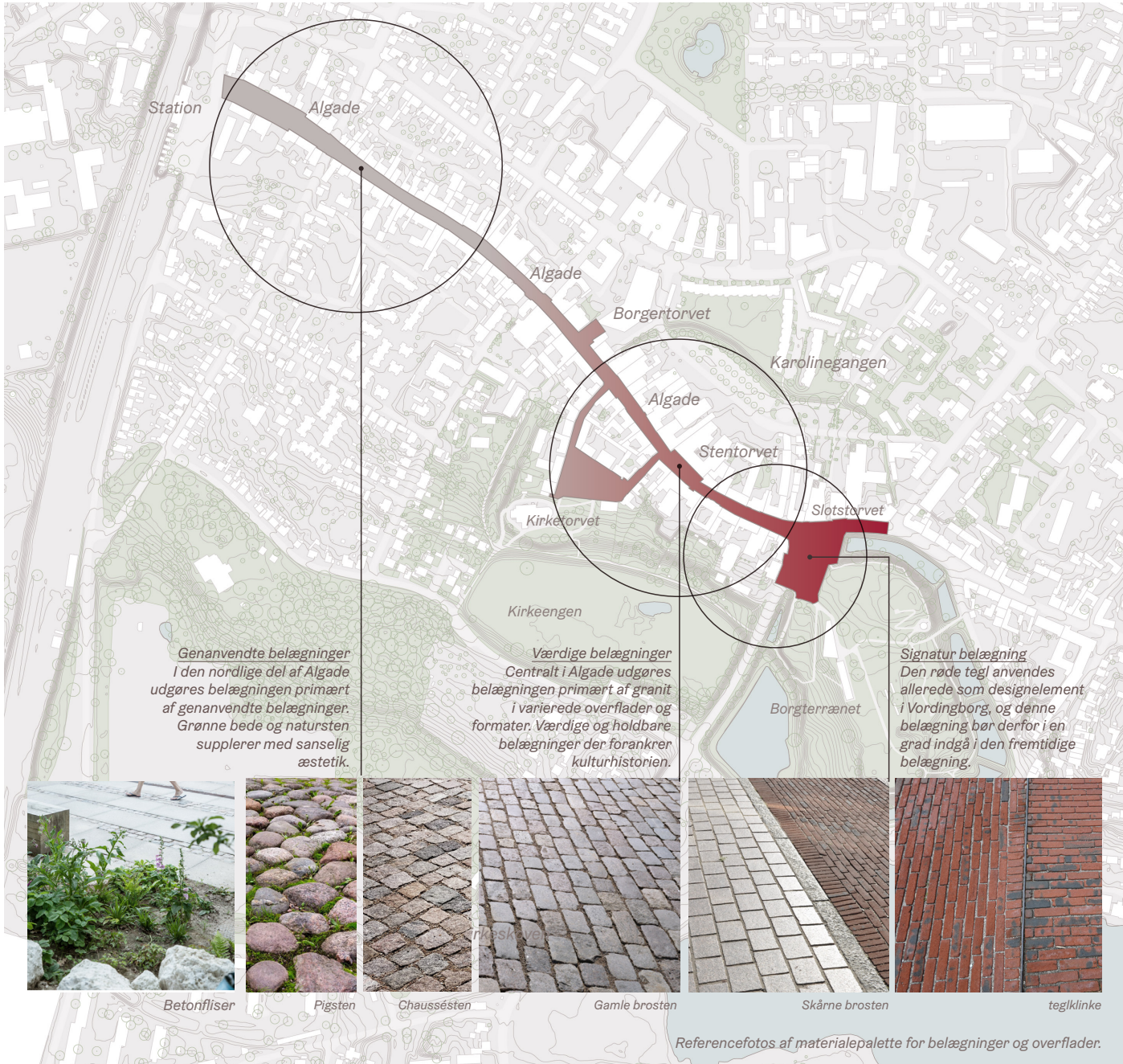
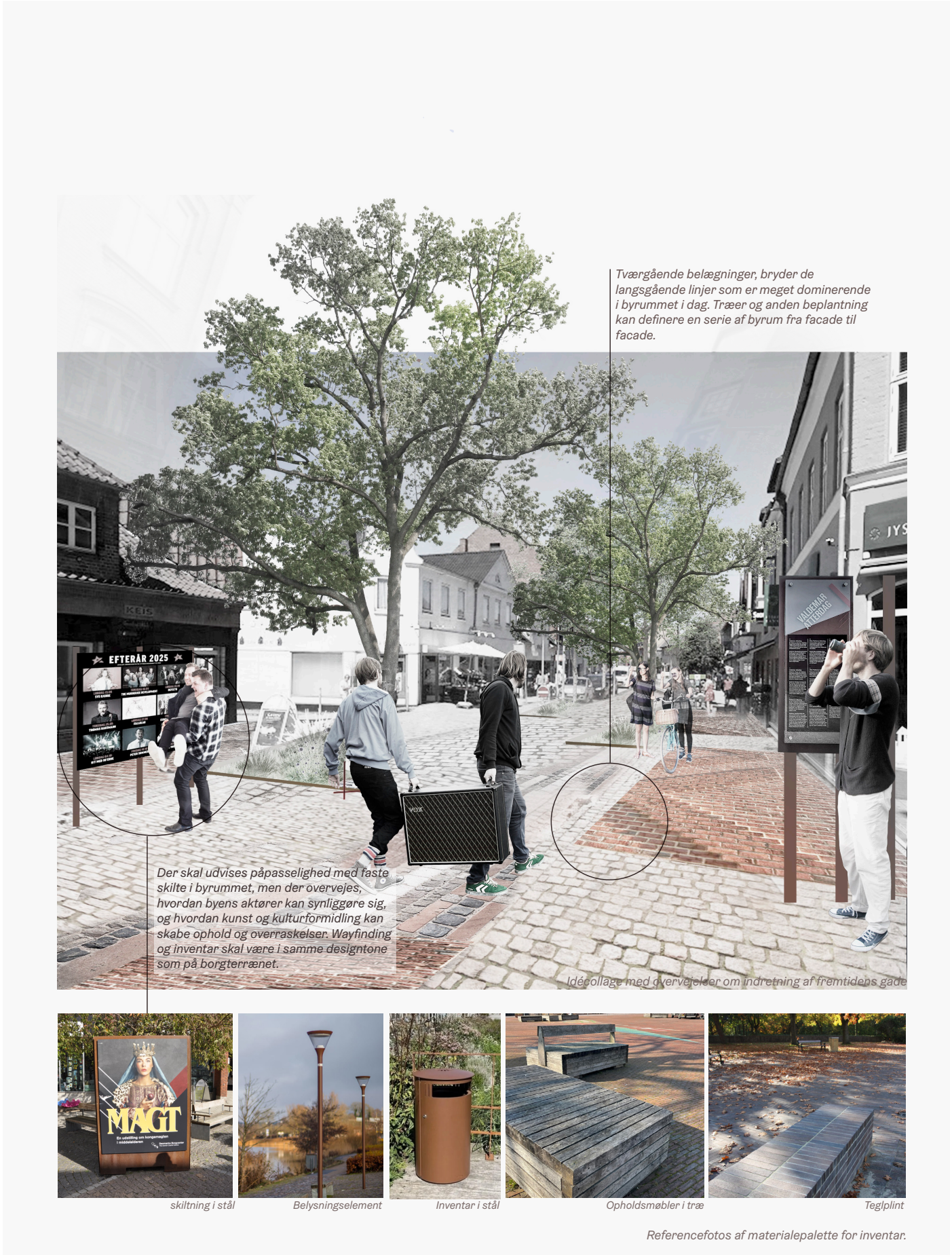
Ressourcebevidsthed og materialeholdning

Den røde tegl anvendes allerede som designelement i Vordingborg, og dette bør naturligvis videreføres. Samtidig er det nødvendigt at differentiere materialebrugen, så paletten består af flere karakteristiske materialer. Algade rummer ornamenteringer og udsmykninger i granit, som kombineret med tegl, begrønning, brosten og forskellige granitformater kan danne en historisk funderet og samtidig moderne designpalette, der også åbner for genanvendelse.

Målet er at bevare mest muligt af de eksisterende robu-

ste granitmaterialer og genanvende bærelag, hvor det er muligt (fx på arealer for gående). I den vestlige del prioriteres det grønne ankomststrøg fra Stationsprojektet, med tilføjelse af natur og regnvandshåndterende løsninger, mens den østlige del skal fremhæve kulturhistorien og kan kræve større udskiftning af betonfliser for at skabe et sammenhængende og smukt gulv for bylivet.

Masterplanen for bymidten skal binde de forskellige projekter sammen og tydeliggøre et hierarki i brugen af byens materialer, så det både er økonomisk realistisk og ressourcemæssigt forsvarligt.

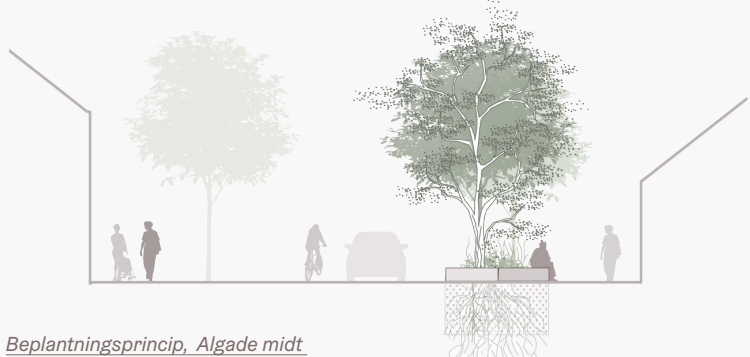
Oplevelsesrige grønne gaderum

I Algade etableres grønne og klimatilpassede byrum, der inviterer til ophold, bevægelse og opdagelse, samtidig med at de integreres som både æstetisk og funktionel kvalitet. Begrønning af byens rum skaber bæredygtige opholdssteder med grønt for øjet og skygge til ophold, styrker den grønne kulturarv og øger biodiversiteten. Fokus er at sikre, at byen også om 100 år rummer

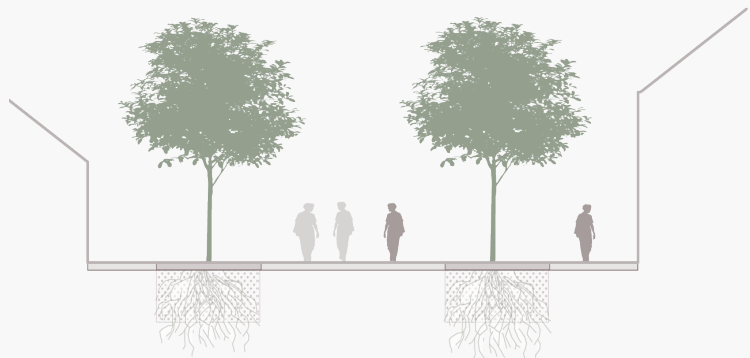
karaktergivende træer. Mellem den grønne port ved stationen og borgterrænets grønne kulturarv udspændes grønne byrumstiltag i respekt for gadens historie, funktionalitet og æstetik. Algades variation understreges af beplantning der i udtryk, omfang og artsrigdom etableres i et gradueret princip fra station til borgterræn.

Beplantningsprincip, Algade nord-vest - Den Grønne Port
Beplantningen her er frodig, og de større regnbede er beplantet med planter i varierede højder, hvilket skaber både dybde og variation i oplevelsen af rummet.

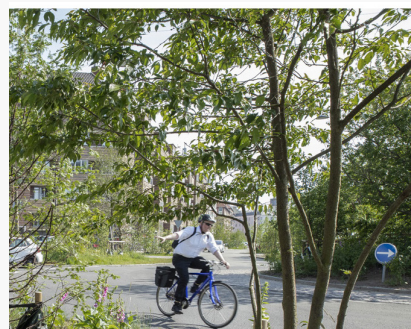

Beplantningsprincip, Algade midt
På denne strækning af Algade er der i dag punktvis karakterfulde grupperinger af træer der har gode betingelser og som bevares. Suppleringer af træer kan øge artsrigdommen og etableringen af mindre bede kan være rumskabende.

Beplantningsprincip, Algade syd-øst
På denne strækning af Algade er der flere træer der ikke har gode vækstbetingelser. Nye træer skal plantes i respekt for byens kulturhistorie, hensyn til facader, indgange og flow. Plantningen skal understøtte Algade som et forløb af rum, der spænder på tværs af gaden.

Grønne byrum og sanseoplevelser
Grønne tiltag i byrum bidrager ikke blot med æstetik og klimaeffekter, men skaber også rammer for mere sanselige oplevelser. Beplantning med variation i farver, teksturer og dufte styrker både syns- og lugtesansen og giver byen et mere sanseligt udtryk. Årstidsvariation i træer og planter bidrager med skiftende oplevelser året rundt og understøtter byens grønne identitet og rekreative værdi.

Identitetsskabende bynatur

Grønne tiltag som rumskabende elementer

Karakterfulde enkeltstående træ

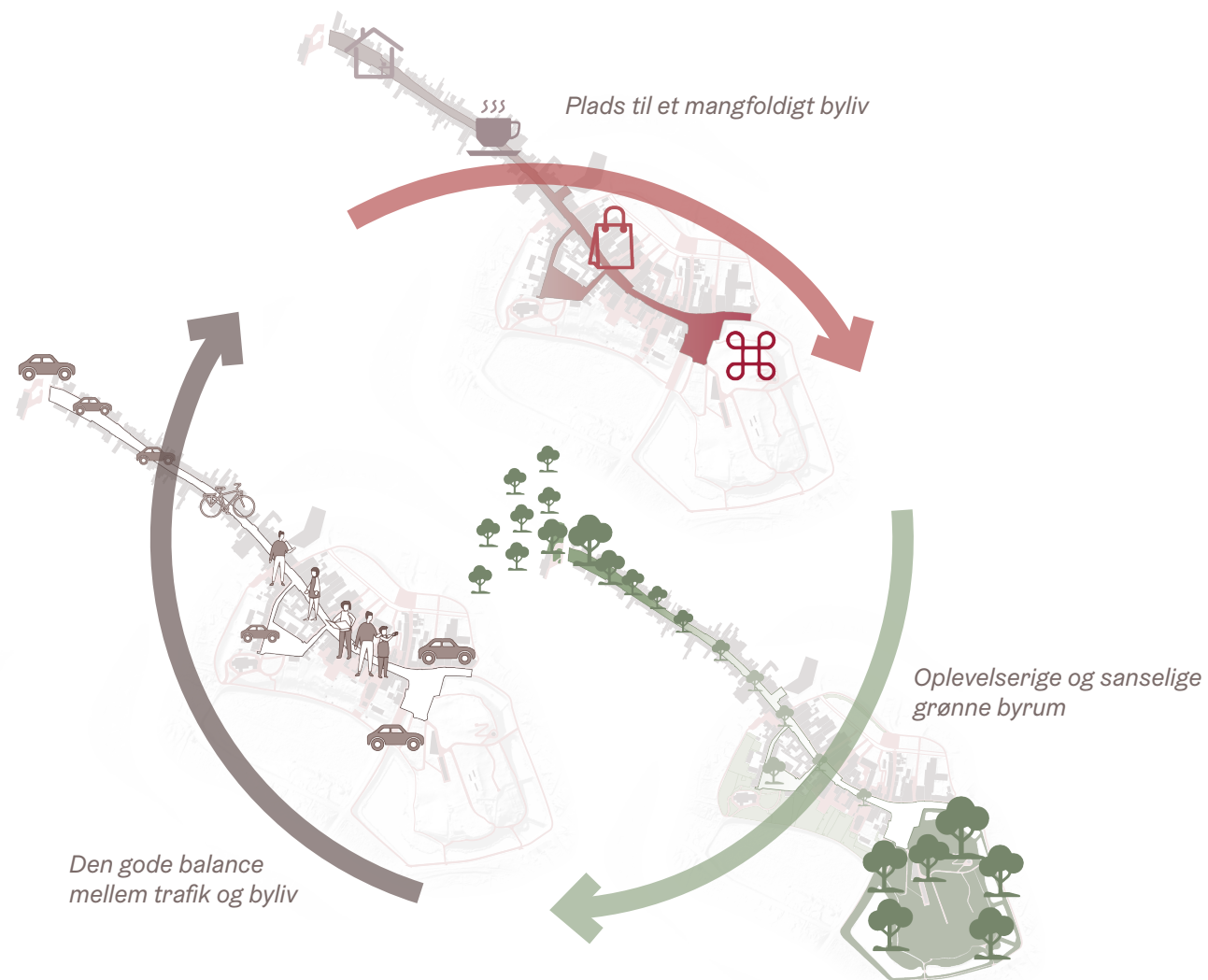
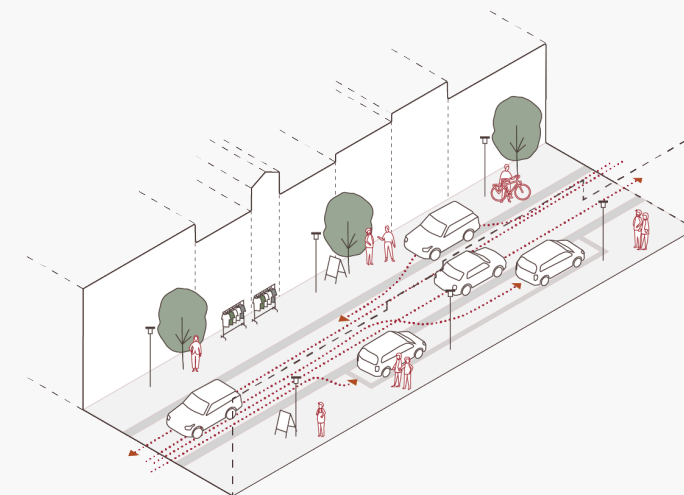
Referencer på beplantningsprincipper

Den gode balance mellem trafik og byliv

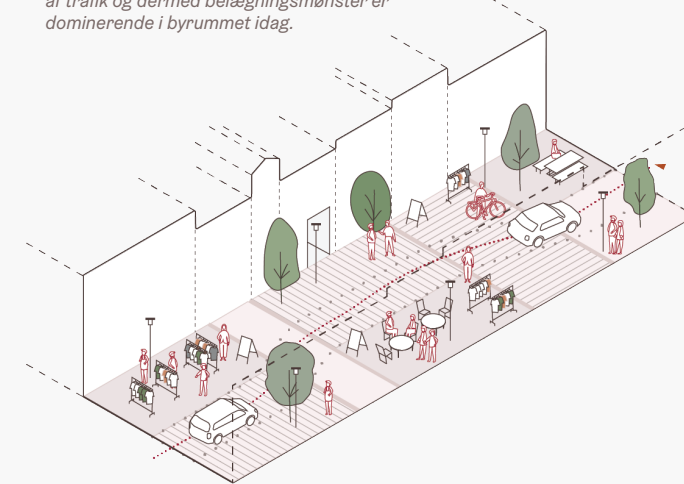
Den gode balance mellem trafik og byliv

Algades bredde varierer fra 12 til 18 meter, hvilket giver mulighed for et fleksibelt og varieret tværsnit. Nogle stræk prioriterer kørsel, parkering og adgang, mens andre åbnes op for ophold, udstilling og grønne elementer. Med den samme materialepalette som grundlag kan der skabes en række forskellige rumlige situationer, der tilsammen

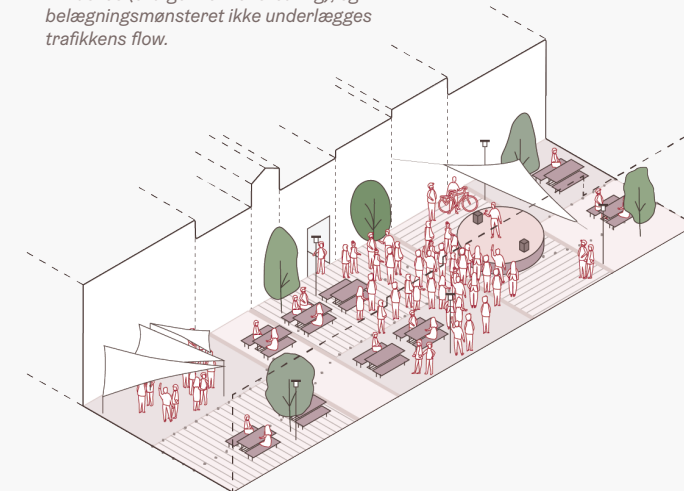
understøtter Algade som en gade af byrum – hvor der er balance mellem trafik og byliv afhængig af det enkelte byrums funktion, oplevelse og identitet. Væsentligt er her, at der arbejdes for omstillingsparate byrum, der uden de store armbevægelser kan skifte inden for paletten af funktioner og dermed give plads til mere byliv.

Algade i dag - de langsgående strukturer af trafik og dermed belægningsmønster er dominerende i byrummet idag.

Der er et stort bylivspotentiale, hvis trafikken mindskes (evt. gennem ensretning), og belægningsmønsteret ikke underlægges trafikens flow.

Hvis kørsel midlertidigt eller på visse strækninger helt kan udelades, kan der opstå nye muligheder for hverdags- og eventindretning.

Plads til mere byliv

Med den samme materialepalette som grundlag kan der skabes en række forskellige rumlige situationer, der tilsammen understøtter Algade som en gade af byrum – hvor der er balance mellem trafik og byliv afhængig af det enkelte byrums funktion, oplevelse og identitet. Væsentligt er her, at der arbejdes for omstillingsparate byrum, der uden de store armbevægelser kan skifte inden for paletten af funktioner. Byrummene skal være fleksible og tilpasse sig byens skiftende behov, eksempelvis kan nogle områder omdannes til parkeringsarealer i måneder uden arrangementer. Dermed skabes en balance mellem byliv, turisme, sæsonvariation og biltrafik.

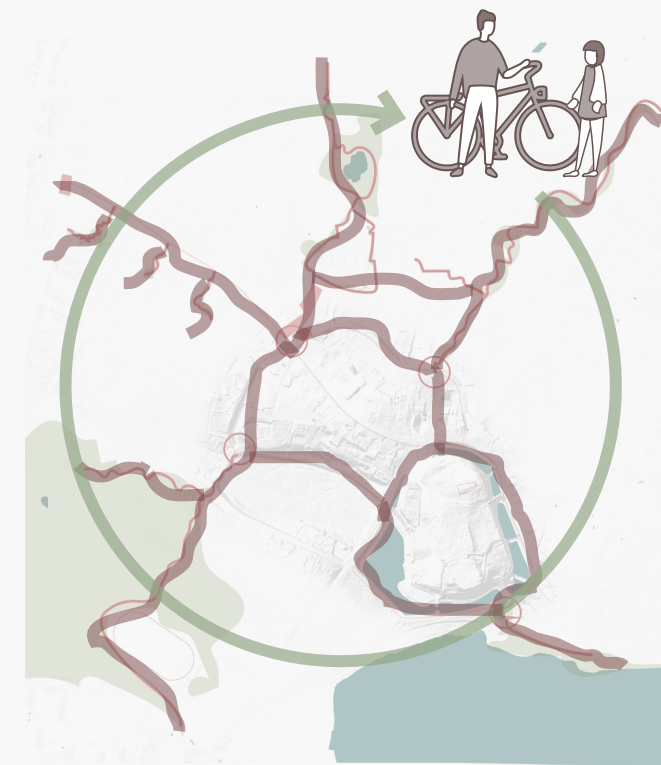

Til hverdag og til fest. Illustrationer fra Adelgade, Skanderborg. I arbejdet med Adelgade i Skanderborg er der udarbejdet principper for omlægning af trafik og indretning af gaden med fokus på et varieret brugsbehov. Scenarier for hverdagsindretning og muligheder for eventindretning har åbnet for politiske drøftelser om, hvad gaden skal kunne.

Fokusområde 3

Koblinger til den øvrige by

*Styrk sammenhængskraften
med den øvrige by gennem
De Røde Løbere*

Sammenhængskraft og De Røde Løbere

De røde løbere skal fortsat udvikles og udbygges med fokus på de bløde trafikanter. Ruterne fungerer som vigtige hverdagsforbindelser, der binder hele byen sammen, samtidig med at de kan invitere besøgende til at blive i byen i længere tid.

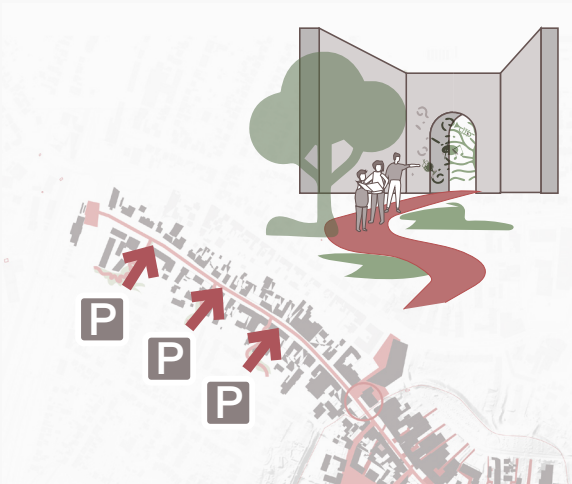

Hverdagsforbindelser

De fire ruter, der løber fra bymidten til stadion, havn, DGI og uddannelser, passerer flere af 'den moderne by's' åndehuller og hverdagsmødesteder, fx Rådhusparken, supermarkederne, Nordhavnen og Stationskoven. Særligt fokus ligger på forbindelsen ad Valdal til supermarkedsområdet og videre til uddannelser og DGI-hus, da denne rute i dag ikke opleves tydeligt i byen. Sammenbinding af supermarkedsområdet og byen kan ske ad Valdal, men kan også understøttes ved tilføjelse af en ny tværgående rød løber mellem uddannelsesruten og DGI-ruten.

Både byrum og forbindelser

Det nye røde byrum, hvor Borgerhuset (foto tv) møder Algade, er et smukt eksempel på, hvordan den røde løber kan synliggøres i et mødested, der skaber et tydeligt pejlemærke – en slags 'hængsel' ind og ud af bymidten. I den videre udvikling af Løberne er sammenhængende stiforløb også væsentlige.

Hieraki og graduering

De røde Løbere kan blive de bløde trafikanters hovedveje – en slags rød-grøn infrastruktur, hvor den genkendelige tegl slynger sig gennem byen omgivet af en vildt frodig beplantning. Jo tættere stien er på vigtige mødesteder, desto tydeligere kan den udføres (som passagen ved stationen på billedet th), mens den længere væk fra mødesteder kan være mere diskret – fx som en teglkant, en plint, en rød opholdskant eller lignende. Masterplanen fokuserer på at skabe et tydeligt hierarki for den fortsatte udrulning af de røde løbere.

Små grønne og røde løbere

Fra de eksisterende parkeringspladser i nærområdet, bør der skabes små grønne og røde løbere der leder til/fra Algade med tydelig wayfinding/p-henvisning,

Illustrationer fra masterplanen for Universitetsbyen – omdannelse af Kommunehospitalet i Aarhus – viser en graduering af den karakteristiske røde tegl, samt hvordan selv en diskret kantning kan lede på vej og fastholde en tydelig sammenhæng.

Åbningstrækkets økonomi

Anlægsøkonomisk vurdering af åbningstrækket

I forbindelse med den indledende vurdering af prisniveauet for omdannelse af Algade i Vordingborg er der foretaget en anlægsøkonomisk screening baseret på relevante referenceprojekter og erfaringspriser.

Den nuværende belægning består af betonfliser, som er udgået og ikke længere kan fremskaffes. En genanvendelse af fliserne ved knusning vurderes som en mulig løsning, i så fald kan det evt. genindbygges som fyld. Underlaget under fliserne er ikke traditionelt opbygget. Der er kun lidt grus og enkelte steder betonplade, hvilket betyder, at der ikke er stabilgrus eller bundsikring i klassisk forstand. Dette har betydning for både rydningsomkostninger og den fremtidige opbygning.

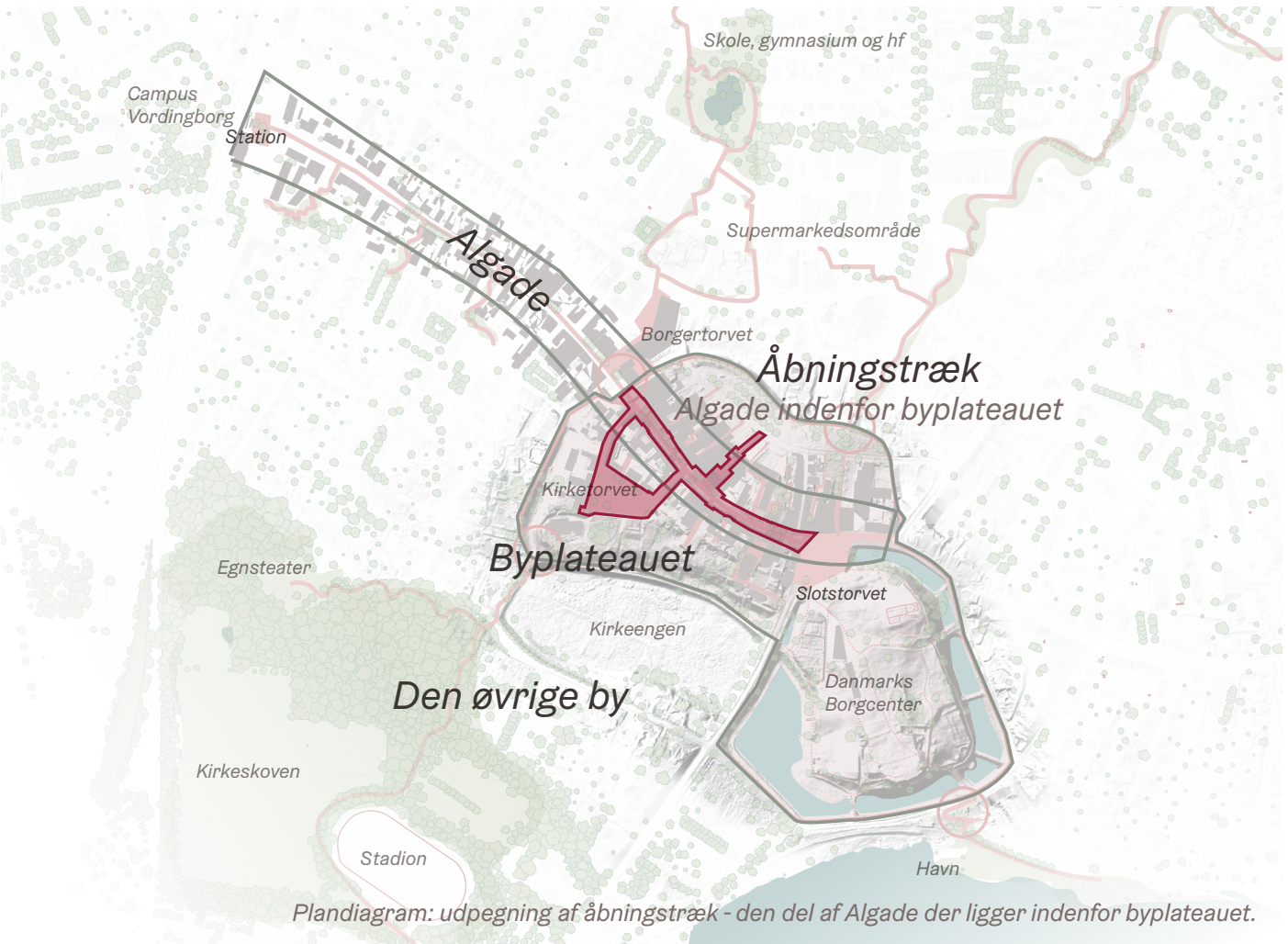
Rydning af eksisterende vejkasse vurderes at ligge i omegnen af 250 kr/m2. I denne pris er antaget at der er betonplade på 400 mm i tykkelse og et areal på 2000 m2.

Opbygning af ny vejkasse (bundsikring og stabilt grus) vurderes til at ligge i omegnen af 200 kr/m2.

Erfaringspriser på byrum og gaderum af høj arkitektonisk og materialemæssig kvalitet spænder fra 3000-5000kr/m2.

Taget projektets omfang og kompleksitet i betragtning, samt det forhold at der endnu ikke er udført tekniske undersøgelser af nuværende opbygning, og ikke er viden om geotekniske forhold, men blot en formodning om at hele vejassen skal udskiftes, er det svært at være mere præcise ift. en økonomisk vurdering. Det præcise arealomfang af omdannelsen skal også afklares i den videre proces med masterplanen og detaljering af Algade indenfor plateauet. Ved et anslået omdannelsesomfang på 9500m2, vil anlægsprisen i så fald spænde mellem ca. 28 mio. kr. til 48 mio. kr. alt efter kompleksitet og kvalitetsniveau.

Med vores nuværende viden på et meget tidligt projektstade, vil det være erfaringsmæssigt realistisk at målrette sig et projekt i midten af dette prisspænd, dvs. omkring 38 mio. kr.

Vordingborg Bymidte

Alle tiders mødestad

Foreløbig masterplan for Vordingborg Bymidte og
foreløbig projekt for åbningstrækket
Algade inden for plateauet
– en resilient bymidte til Vordingborg

2025